



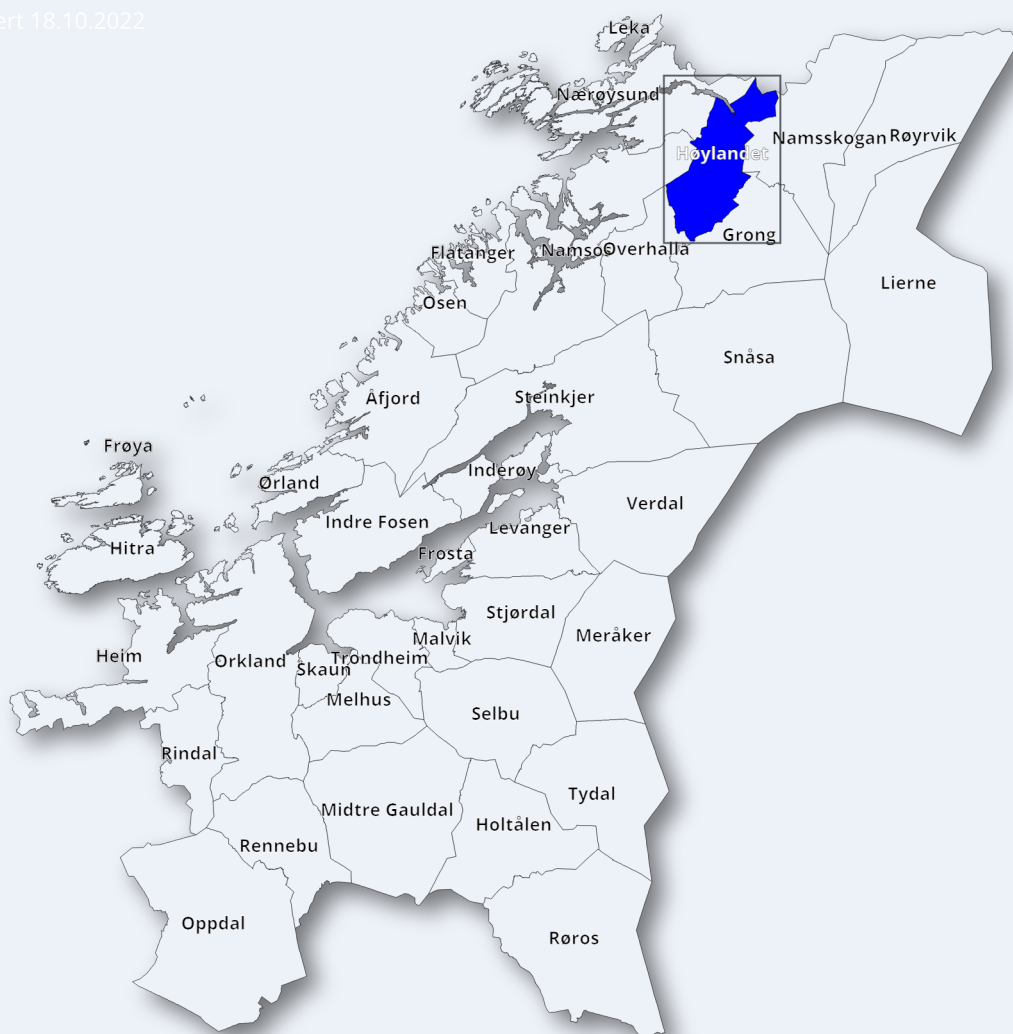
Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Høylandet 2022 (pr. juli 2022)

Et grunnlag for dialog mellom Høylandet kommune og
Statsforvalteren i Trøndelag

Publisert 18.10.2022



Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal landbruksforvaltning

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

1. Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Barnehage
- Barnevern
- Folkehelse
- Grunnskole
- Integrering og bosetting
- Kommunal planlegging
- Kommunal økonomi
- Kommunehelsetjenesten
- Landbruk
- Miljø og klima
- Omsorgstjenestene
- Reindrift
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Sosialtjenesten

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevisse delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt er nøkkeltallene hentet fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- Vesentlig informasjon for helhetsbildet
- Styrker og muligheter
- Svakheter, utfordringer og sårbarhet
- Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

Vurderingene er basert på tilgjengelige data per 26.07.22.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen



Kommunevåpenet (godkjent i 1990) har en oppflyvende sølv svane mot en grønn bakgrunn; sangsvaner er årlig på trekk i kommunen. Kommuneblomsten er hvitveis (kvitsymre).

Kommunen Høylandet ligger midt i Namdalen og er et trafikk-knutepunkt mellom Ytre, Midtre og Indre Namdal, og mellom Helgelandskysten og E6. Gjennom kommunen går Fylkesveg 17 i et dalføre med elva Søråa som renner sørover og ut i Bjøra og ut i Namsen. Nordover fra vannskillet renner Kongsmoelva ut i Follafjorden. Kommunen grenser til Bindal i nord, Namsskogan og Grong i øst, Overhalla i sørvest og Namsos og Nærøysund i vest.

Bosetningen ligger i de slake brede sidene av hoveddalen. Over halvparten av befolkningen bor i og omkring administrasjonssenteret Høylandet. Folketallet i kommunen var relativt stabilt fra krigen og frem til midten av 1980-årene. Siden har folkemengden gått en del tilbake.

Jord- og skogbruk er hovednæringen og står for en stor del av sysselsettingen. Selv om det dyrkes en del korn, er storfehold den viktigste driftsformen. Skogen er vesentlig gårdsskog og består mest av gran. Høylandet har forholdsvis lite industri, men noe trevareindustri. Kongsmoen ved Indre Folda var utskipningshavn for svovelkisen fra Skorovas Gruber i Namsskogan kommune. En 44,5 kilometer lang taubane fra Skorovass til Kongsmoen fraktet om lag 150 000 tonn kis årlig frem til banen ble nedlagt i 1976. Gruven ble nedlagt i 1984.

Høylandet er kjent for NM i revy – Norsk revyfestival – som arrangeres hvert 2. år. Tilknytt festivalen og et relativt bredt fritidstilbud er innbyggerne kjent for sin dugnadsinnsats.

Kilde: Store norske leksikon

Areal

755 km² (areal av land og ferskvann)

Andel som bor i tettsteder

28 %

Lokalavis

Namdalsavisa (NA)

Befolkningstetthet

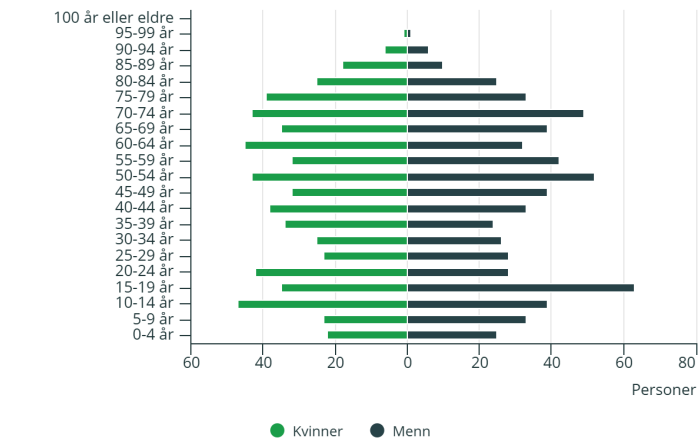
2 innbyggere per km²

Administrasjonssenter

Høylandet

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen
1.01.2025



Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2025. Kilde: SSB

Innbyggere (antall) Kilde: SSB	Høylandet 1 235	Hele landet med Oslo 5 594 340
Fødte i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Høylandet 11	Hele landet med Oslo 54 013
Døde i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Høylandet 18	Hele landet med Oslo 44 242
Netto innflytting (antall) Kilde: SSB	Høylandet 20	Hele landet med Oslo 34 083
Folketilvekst Kilde: SSB	Høylandet 0	Hele landet med Oslo -
Hovedalternativet (MMMM) Kilde: SSB	Høylandet 1 054	Hele landet med Oslo 6 114 899
Forsørgerbrøker for eldre Kilde: SSB	Høylandet 0,71	Hele landet med Oslo 0,48

Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)

Kilde: SSB

Høylandet

-

Hele landet med Oslo

0,6%

Andel uføretrygda 18-66 år (prosent)

Kilde: SSB

Høylandet

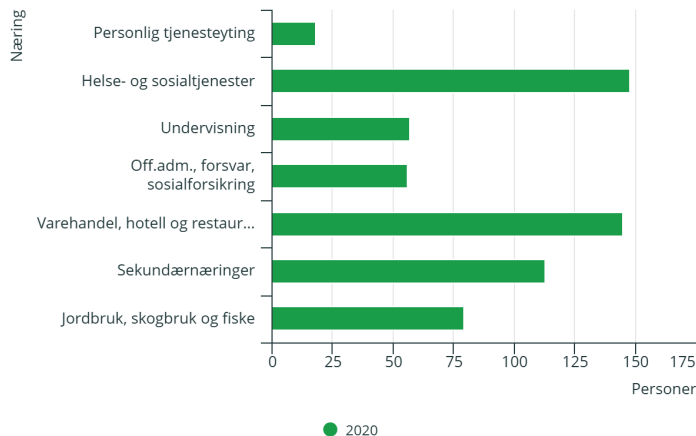
10,2%

Hele landet med Oslo

10,3%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Hva innbyggerne jobber med



Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall)

Kilde: SSB

Høylandet

370

Hele landet med Oslo

4 619 969

Reisetid til kommunesenteret (minutter)

Kilde: SSB

Høylandet

5

Hele landet med Oslo

-

Pendler ut av bostedskommunen (antall)

Kilde: SSB

Høylandet

215

Hele landet med Oslo

-

Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte

Kilde: manuell

Høylandet

-

Hele landet med Oslo

-

Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken

Kilde: manuell

Høylandet

-

Hele landet med Oslo

-

Sykefraværersprosent (legemeldt)	Høylandet	Hele landet med Oslo
Kilde: manuell	-	-

Skatt i prosent av landsgj.	Høylandet	Hele landet med Oslo
Kilde: KDD	69,9%	100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	Fly så høyt du vil - med begge beina på jorda!	Ordfører	Ole Joar Flaet (Sp)
Varaordfører	Kjersti Lian (Sp)	Politisk organisering	Formannskap
Kommunestyresammensetning	Kommunestyret består av 15 representanter fordelt slik (2023-27): - Arbeiderpartiet: 6 (0) - Senterpartiet: 8 (-1) - Venstre: 1 (+1)	Valgdeltakelse	75,1 % frammøte ved kommunestyrevalget i 2023 (74,0 % i 2019). 9 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmanntall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Frode Grevskott (konst.)	Administrativ organisering	3-nivå modell med 3 sektorer
Ansatte	171 ansatte og 142 årsverk per 01.12.2024 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 83,0 %).	Interkommunalt samarbeid	Kommunen er medlem av Interkommunalt politisk råd Namdal (IKPR), som består av kommunene Flatanger, Grong, Høylandet, Leka, Lierne, Namsos, Namsskogan, Nærøysund, Osen, Overhalla og Røyrvik. Kommunen deltar i totalt 37 interkommunale ordninger, herav 5 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område



Svake områder		1
Omsorgstjenestene		
Middels områder		9
Barnevern	Kommunehelsetjenesten	
Folkehelse	Miljø og klima	
Integrering og bosetting	Samfunnssikkerhet og beredskap	
Kommunal planlegging	Sosialtjenesten	
Kommunal økonomi		
Gode områder		4
Barnehage	Kommunal landbruksforvaltning	
Grunnskole	Reindrift	
Ikke vurderte områder		0

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant informasjon

Kommunen er en del av felles barneverntjeneste i Indre Namdal, bestående av kommunene Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne og Høylandet. Grong kommune er vertskommune.

For 2022 er det vedtatt bosetting av 40 flyktninger i forbindelse med konflikten i Ukraina. Per 15.08.2022 er 5 flyktninger bosatt, derav 1 barn.

Kommuneplanens samfunns- og arealdel er fra henholdsvis 2011 og 2016, og det er svært få dispensasjoner fra overordnet plan. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel er igangsatt og forventes ferdigstilt i løpet av inneværende år.

Høylandet er også vertskommune for det interkommunale rehabiliteringssentret Namdal Rehabilitering IKS, som i dag eies av 10 kommuner i Namdalen samt Osen kommune på Fosen.

Kommunen er i tillegg i gang med modernisering og renovering av bygningsmassen innenfor helse og omsorg.

Omtrent hele kommunen er reinbeiteområde, og to reinbeitedistrikt driver næring i kommunen (Vestre Namdal og Bindal/Kappfjell reinbeitedistrikt).

NAV Høylandet er en del av NAV Midtre Namdal, og Namsos er vertskommune.

Styrker og muligheter

Barnehagen i Høylandet kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen og et høyt antall ansatte er barne- og ungdomsarbeidere.

Kommunen har gode resultater i nasjonale prøver på 8. trinn. Elevundersøkelsen for siste skoleår viser bedre skolemiljøresultater på 7. trinn, men samtidig ser vi at kommunen har svake resultater på 10. trinn.



På tross av svært lav aktivitet vurderes Høylandet å ha grei oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging.

Innen landbruk vurderes Høylandet som god på områdene jordbruk og areal og lovforvaltning. På område skogbruk vurderes imidlertid kommunen som svak. Forvaltningskontrollen av skogsveger i 2021 avdekket mangler, men kommunen har gjenåpna saker og gjort nye vedtak i de sakene som hadde grovest feil. Vårt inntrykk er at det gjøres et mye bedre arbeid nå. Kontrollen avdekket også at det ikke var saksbehandlingsrutiner på skogområdet.

Kommune stiller opp og deltar aktivt i kompetansehevingsopplegg for kommuner med lokal forvaltning av verneområder.

Vi vurderer at tilgjengeligheten til NAV-kontoret er god. Samtidig er det viktig at det foretas jevnlige vurderinger av tilgjengeligheten til tjenestene opp mot behov hos innbyggerne.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Barnevernstjenesten har hatt utfordringer, bl. a med å sikre en stabilitet i bemanningen. Det har ved utlysning av stillinger vært få søkere med barnevern-, eller sosialfaglig utdanning. Statsforvalteren gjennomførte høsten 2020 tilsyn med tjenestens arbeid med undersøkelser, hvor det ble påpekt lovbrudd. Tilsynet er nå avsluttet.

Kommunen mangler oversiktsdokument knyttet til folkehelse, og har forholdsvis mange unge uføre og mange unge som oppgir å ikke trives på skolen.

75 % av lærerne som underviser i engelsk på 1.-7. trinn, oppfyller ikke kompetansekravet.

Statsforvalteren mangler tallgrunnlag på flere viktige indikatorer innen integrering og bosetting . Samtidig ligger tallene for to sentrale indikatorer under landssnitt/fylkessnitt. Her er det særlig andelen personer som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt som kan kreve oppmerksomhet fra kommunens side.



Kommunehelsetjenesten er i kommuner med få innbyggere (som Høylandet) sårbar basert på at det finnes 1, eller få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Legetjeneste, rus og psykisk helsetjeneste, psykolog, fysio og ergoterapi og helsestasjons og skolehelsetjeneste er eksempler på slike tjenester. Ved fravær over tid, eller behov for nyrekruttering i disse funksjonene vil kommunens tilbud til innbyggerne være sårbare.

Innen klima- og miljøområdet er kommunens oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen mangelfull. Kommunen ligger under kravet for materialgjenvinning og har store utfordringer og stort etterslep på arbeidet med avløp.

Det er behov for en gjennomgang innenfor samfunnssikkerhet og beredskap med fastsetting av mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, plan for oppfølging av arbeidet, revisjon av utdatert risiko- og sårbarhetsanalyse, samt øvelse av kommunens beredskapsorganisasjon.

Innen sosialtjenesten er det behov for å videreutvikle arbeidet med økonomisk rådgivning, samt sikre at tjenesten er forsvarlig og tilgjengelig, og tilbys de som har behov for det. NAV-kontoret bør arbeide med å aktivt ta i bruk tjenesten individuell plan (IP) som verktøy, samt i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

Kommunen er sårbar på ressurser innenfor flere fagfelt.

Framtidsperspektivet

Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagen i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Barnevernstjenesten skal fra desember 2022 få det nasjonale tiltaket Tjenestestøtteprogram, som er et samlingsbasert tjenesteutviklingsprogram som skal bidra til utvikling av tjenesten.

Systematisk innsats på folkehelseområdet vil være avgjørende for å redusere behovet for helse og omsorgstjenester, og sikre bærekraft fremover.

Kommunen jobber godt innefor DEKOM (desentralisert kompetanseutvikling skole) og kompetansenettverk Indre Namdal.

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer.



I økonomiplanen for perioden 2022-25 legges det opp til et gjennomsnittlig negativ driftsresultat på 0,4 % av kommunens brutto driftsinntekter.

Kommunens rammetilskudd påvirkes negativt av befolkningsnedgangen i kommunen, noe som også vil fortsette i årene som kommer om nedgangen vedvarer slik prognosene tilsier. Det kan bli utfordrende å tilpasse kommunens organisasjon og tjenestetilbud til den reduserte inntektssiden som følge av endring i både befolkning og demografi, herunder kapasitet og kompetanse.

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, kommunen bør derfor se etter områder som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand. Kommunen bør ha større innsats på arbeidet med avløp fremover (jf. Ny hovedplan under utarbeidelse).

Kommunen har mange unge tjenestemottakere og sterk økning i andel eldre, som igjen vil medføre en kraftig økning i personer med demens. Demografi og tilgang til kompetanse innenfor omsorgsområdet gjør det utfordrende å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden.

De tradisjonelle vinterbeiteområdene for rein for Vestre Namdal ligger vest for Høylandet, mens barmarksbeitene ligger øst for FV17 til Kongsmoen. Det er derfor vesentlig for reindriften at viktige flyttleier ved Flått, Almåsgrønningen og Meidalen ivaretas. Å ivareta beiteområdene i Høylandet er også viktig, på grunn av flere kraftutbygginger i ytre deler av Vestre Namdal reinbeitedistrikt.

3.3 Dialogtema

Kommunens rolle som samfunnsutvikler og demokratisk arena

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gode planprosesser med involvering og medvirkning kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet.

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

1

For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming når kommuneplanens samfunnsdel nå skal revideres, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?

2

Hvordan tilrettelegger kommunen for god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser for å ivareta f.eks. barne- og ungdomsstemmen?

3

Hvordan ivaretar kommunen konsultasjonsplikten i saker som berører samiske interesser?

4

Hva er kommunens mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og hvordan planlegger kommunen å arbeide med dette feltet framover?

5

Klimaomstilling omfatter tiltak for reduksjon av klimagassutslipp, tilpasning til klimaendringer og tiltak for å øke karbonbinding i skog, jord og hav. For å nå klimamålene må vi se klima og natur i sammenheng. Hvordan jobber kommunen med klimaomstilling og naturmangfold?

6

For framtida gjelder det å opprettholde et aktivt landbruk og få utnyttet potensialet som er knyttet til både tradisjonell landbruksdrift og til utvikling av lønnsomme tilleggsnæringer. Hva kan kommunen gjøre for å styrke landbruksnæringa?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder kommunens budsjett og økonomiplan, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens ressurser.

Flere av kommunens oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i et vertskommunesamarbeid eller gjennom andre ordninger.

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

1

Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?

2

Ut fra utfordringer som kommunen ser vil komme i årene fremover er dagens kommunesamarbeid rigget på en hensiktsmessig måte og på de riktige områdene? Er det andre områder hvor en ser det er et behov for å samarbeide rundt?

3

Hvordan arbeider kommunen med FNs bærekraftsmål, både i rollen som samfunnsutvikler og tjenesteyter?

Kommunens rolle som tjenesteyter og myndighetsutøver

Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstvilkår viktig.

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

1

Hvordan skal kommunen sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å sikre forsvarlige og bærekraftige tjenester sett i lys av blant annet endringer i demografi, og i hvilken grad og eventuelt hvordan involveres kommunens tjenestemottakere og andre interessenter i utviklingen av kommunens tjenestetilbud (samskaping)?

2

Hvordan arbeider kommunen med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold?

3

Hvordan vil kommunen ivareta det faglige og økonomiske ansvaret som følge av oppvekstreformen/barnevernreformen og hvilken plan har kommunen for å sikre kompetansekravet som fra 2031 innføres for ansatte i barneverntjenesten?

4

Kommunene er en viktig sektormyndighet i vannforvaltningen. Hvordan vil kommunen jobbe med vannforvaltning med utgangspunkt i kommunens rolle som forurensningsmyndighet for eksempel på landbruks- og avløpsområdet?

5

Hvordan vil kommunen følge opp sine plikter som forurensningsmyndighet for avløpsrensaneanlegg omfattet av kapittel 12 og 13?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

God

Barnehagen i Høylandet kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen. Et høyt antall ansatte er barne- og ungdomsarbeidere. Kommunen er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene (REKOM). Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagen i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning
Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2017 95,2%	2018 96,2%	2019 94,6%	2020 94,1%	2021 93,5%	Hele landet med Oslo 93,4%
Antall barn per ansatt, Bemanningstetthet Kilde: Udir	2018 4,7	2019 4,5	2020 5	2021 4,6	Hele landet med Oslo 5,7	
Variabler Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser Eierform: Alle Eierformer						
Oppfyller pedagognormen (andel) Kilde: Udir	2017 100	2018 100	2019 100	2020 100	2021 100	Hele landet med Oslo 70,9
Variabler Eierform: Alle Eierformer						
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2017 71,4%	2018 88,9%	2019 85,7%	2020 75%	2021 83,3%	Hele landet med Oslo 86,9%
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr) Kilde: SSB	2017 164 921kr	2018 184 642kr	2019 187 161kr	2020 193 392kr	2021 229 826kr	Hele landet med Oslo 185 181kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Høylandet kommune har 1 kommunal barnehage. Det går 43 barn i barnehagen, 17 barn 0-2 år og 26 barn 3-5 år. 41.5% av de ansatte i barnehagen er barnehagelærere, det nasjonale snittet er 42%. 46.2 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, det nasjonale snittet er 19.83%. Det er en andel på 9.5% menn som arbeider i barnehagen, nasjonalt snitt er 12.3%. Høylandet er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehager (REKOM).

Styrker og muligheter



Barnehagen i Høylandet kommune oppfylder pedagog- og bemanningsnormen. Andelen av barne- og ungdomsarbeidere ligger godt over landsgjennomsnittet. Statsforvalteren erfarer at Høylandet kommune er opptatt av kvalitet i barnehagen, har fokus på kompetanseutvikling og at samarbeidet i Indre Namdal kompetansenettverk er godt etablert.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Statsforvalteren har ingen indikatorer som danner grunnlag for vurdering på dette området.

Framtidsperspektivet



Samarbeidet i Indre Namdal kompetansenettverk er godt etablert. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagen i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Utviklingsområdene for barnehagene i kompetansenettverket er å lede utviklingsprosesser/utvikling av et godt barnehagemiljø.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeiers arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet i årene framover?

4.2 Barnevern

Middels

Kommunen er en del av felles barneverntjeneste i Indre Namdal, bestående av kommunene Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne og Høylandet. Grong kommune er vertskommune.

Tjenesten har hatt utfordringer, bl. a med å sikre en stabilitet i bemanningen. Det har ved utlysning av stillinger vært få søkere med barnevern-, eller sosialfaglig utdanning. Statsforvalteren gjennomførte høsten 2020 tilsyn med tjenestens arbeid med undersøkelser, hvor det ble påpekt lovbrudd. Tilsynet er nå avsluttet.

Tjenesten skal fra desember 2022 få det nasjonale tiltaket Tjenestestøtteprogram, som er er samlingsbasert tjenesteutviklingsprogram som skal bidra til utvikling av tjenesten.

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester)
Kommunen må sikre å ivareta det økte faglige og økonomiske ansvaret som følger med innføringen av barnevernreformen/oppvekstreformen.
Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Barn med barnevernstiltak per 31.12. (antall) Kilde: SSB					Hele landet med Oslo 27 361			
Variabler Barnevernstiltak: HjelpetiltakAlder: 0-24 År								
Fristbrudd undersøkelser Kilde: Manuell					2021 16,6%	Hele landet med Oslo 0%		
Tilsyn og klagesaker Kilde: Manuell			Systemrevisjon med tema undersøkelser i barnevernet ble gjennomført høsten 2020. Det ble avdekt lovbrudd, og kommunen utarbeidet en plan for retting. Tilsynet er avsluttet. Statsforvalteren mottar					
Barn i fosterhjem som ikke har fått oppfølging i tråd med lovkrav (andel) Kilde: Bufdir			2017 0	2018 0	2019 0	2020 0	2021 100	Hele landet med Oslo 0
Gjelder Høylandet kommune som egen kommune								
Barn med barnevernstiltak per			2017	2018	2019	2020		

31.12. (antall)

Kilde: SSB

7

7

6

8

Hele landet
med Oslo**Variabler**

Barnevernstiltak: Tiltak I Alt

Alder: 0-22 År

0

4.2.3 Samlet vurdering av området**Relevant informasjon**

Indre Namdal barneverntjeneste inngår i læringsnettverk sammen med Midtre og Ytre Namdal, der de i fellesskap skal utvikle kompetanse og tiltak. Det samarbeides bl. a om felles fosterhjemssressurs, men tjenestene har i 2021 ikke klart å prioritere ytterligere arbeid i læringsnettverket.



Det ble gjennomført systemrevisjon med barneverntjenestens arbeid med undersøkelser i 2020. Det ble avdekket lovbrudd, men tilsynet er nå avsluttet etter å ha mottatt plan for retting av tiltak fra kommunen/barneverntjenesten.

Tjenesten har opplyst at de har hatt utfordringer med å få rekruttert ansatte med barnevern- eller sosialfaglig kompetanse. I kartlegging gjennomført mars 2022 ble det opplyst at 4 av 11 ansatte hadde slik kompetanse. Ingen av de ansatte har relevant mastergrad. Kartlegging gjennomført i mars 2022 viste et sykefravær i 2021 på 8%. Pr. 1. mars 2022 var sykefraværet i tjenesten 0%.

Styrker og muligheter

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene.

Tjenesten skal fra desember 2022 motta det nasjonale tiltaket Tjenestetøtteprogram.

Tjenesten har en stabil ledelse.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten er relativt liten, og det kan være en utfordring å sikre tilstrekkelig bredde i kompetanse og tiltak som skal møte barn og familienes behov.

Barneverntjenesten har hatt utfordringer med å sikre stabilitet i ansattegruppen. Det har også vært få søkere med barnevern- eller sosialfaglig kompetanse, når stillinger har vært utlyst.

Framtidsperspektivet

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret.

4.2.4 Sentrale tema

1 Prioritere deltakelse i Tjenestetøtteprogram, og sørge for at tiltaket bidrar til positiv utvikling av tjenesten.

2 Plan for å sikre kompetansekravet som fra 2031 innføres for ansatte i barneverntjenesten.

3 Ivaretagelse av det faglige og økonomiske ansvaret som følge av oppvekstreformen/barnevernreformen.

4 Sikre tilstrekkelig kvalitet og bredde i hjelpetiltakene.

4.3 Folkehelse

Middels

Kommunen mangler oversiktsdokument, har forholdsvis mange unge uføre og mange unge som oppgir å ikke trives på skolen.

Systematisk innsats på folkehelseområdet vil være avgjørende for å redusere behovet for helse og omsorgstjenester, og sikre bærekraft fremover.

4.3.1 Fokusområder

Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring

Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet

Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging

4.3.2 Sentrale nøkkeltall

Trivsel på skolen (treårige tall)

Kilde: KHS

2014/15-
2016/17

87

2015/16-
2017/18

85

2016/17-
2018/19

81

2017/18-
2019/20

70

2018/19-
2020/21

73

Hele
landet
med Oslo

85

Variabler

Årstrinn: 10. Trinn

Overvekt og fedme , selvrapportert ved sesjon 1

Kilde: KHS

2014-2017

31

2015-2018

25

2016-2019

25

2017-2020

20

2018-2021

20

Hele
landet
med Oslo

22

Variabler

Kjønn: Kjønn Samlet

Mottakere av uføreytelser

Kilde: KHS

2014-2016

5,1

2015-2017

4,6

2016-2018

4,7

2017-2019

4,9

2018-2020

5,4

Hele
landet
med Oslo

3,4

Variabler

Alder: 18-44 År

Kjønn: Kjønn Samlet

4.3.3 Samlet vurdering av området



Relevant informasjon

Kommunen mangler oversiktsdokument, og kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er utdatert. Kommunen er med i Program for folkehelse og KS sitt utviklingsprogram ABSOLUTT.



Styrker og muligheter

Kommunen samarbeider godt med frivilligheten og har varierte aktivitetstilbud. Kommunen ble i 2021 BTI-kommune.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har forholdsvis mange unge uføre, og bare 73% av 10. klassingene trives på skolen. Ligger over verdien for landet på antall med muskel og skjelettplager.



Framtidsperspektivet

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i folkehelsearbeidet for å tilrettelegge for sosial deltakelse på tvers av generasjoner, sikre trygge og attraktive bomiljø, gode levekår med like muligheter for alle til å delta i samfunnet.

4.3.4 Sentrale tema

- | | |
|---|--|
| 1 | Utarbeide oversiktsdokument. |
| 2 | Viderføre arbeidet med generelle folkehelseiltak og systematisere brukerinvolvering. |

4.4 Grunnskole

God

Kommunen har gode resultater i nasjonale prøver på 8. trinn. Elevundersøkelsen for siste skoleåret viser bedre skolemiljøresultater på 7. trinn, men samtidig ser vi at kommunen har svake resultater på 10. trinn.

75 % av lærerne som underviser i engelsk på 1.- 7. trinn, oppfyller ikke kompetansekrav.
Kommunen jobber godt innefor DEKOM og kompetansenettverk Indre Namdal.

4.4.1 Fokusområder

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
De elevene som trenger hjelp, skal få det tidlig, slik at de får utvikle potensialet sitt
Ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse
Alle elevene skal lykkes i opplæringen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Skalapoeng, Nasjonale prøver 5. trinn Kilde: Udir	2017-18 48	2018-19 50	2019-20 48	2020-21 51	2021-22 47	Hele landet med Oslo 50
Variabler Prøve: Lesing Kjønn: Begge Kjønn Eierform: Alle Eierformer Årstrinn: 5 Årstrinn						
Skalapoeng, Nasjonale prøver 5. trinn Kilde: Udir	2017-18 46	2018-19 53	2019-20 48	2020-21 49	2021-22 46	Hele landet med Oslo 50
Variabler Prøve: Regning Kjønn: Begge Kjønn Årstrinn: 5 Årstrinn Eierform: Alle Eierformer						
Skalapoeng, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn Kilde: Udir	2017-18 47	2018-19 52	2019-20 47	2020-21 47	2021-22 53	Hele landet med Oslo 50
Variabler Kjønn: Begge Kjønn Eierform: Alle Eierformer Prøve: Lesing Årstrinn: 8 Årstrinn						
Skalapoeng, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn Kilde: Udir	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	Hele landet

48	52	50	47	56	med Oslo 50
----	----	----	----	----	----------------

Variabler

Kjønn: Begge KjønnEierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 8 ÅrstrinnPrøve: Regning

Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)

Kilde: SSB

2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
45,1	45,8	43,6	45,9	45,3	43,2

Støtte fra lærerne

Kilde: Udir

2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	Hele landet med Oslo
4,6	4,4	4,7	3,9	4,5	4,3

Variabler

Kjønn: Begge KjønnEierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 7 Årstrinn

Andel engelsklærere som oppfyller kompetansekravet

Kilde: Manuell

2020	2021	Hele landet med Oslo
30%	25%	64%

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Høylandet kommune har én skole med 162 elever. Antall elever på 8.-10. trinn, holdt opp mot antall elever på 1.-3. trinn, viser en negativ utvikling i elevtall. Det er mange flere elever på 8.-10. trinn i forhold til 1.-3. trinn.

Skolen har 12 elever som mottar spesialundervisning. Det er nokså lik fordeling mellom gutter og jenter. Kommunedata viser at kommunen har elever som deltar på alternativ opplæringsarena.

Noen elever i kommunen mottar særskilt språkopplæring. Kommunen har elever som har tilbud om opplæring i sørsamisk.

Styrker og muligheter



Det gode trenden med få elever på mestringsnivå 1 og 2 i nasjonale prøver på 8. trinn fortsetter også i skoleåret 2021/22. Det er veldig positivt at andel elever på mestringsnivå 1 er lik null, og at mange elever har høyeste mestringskår, nivå 5.

Kommunen har lave mobbetall de to siste årene.

Kommunen oppfyller lærernormen.

Elevundersøkelsen 2021/22 for 7. trinn viser forbedrede resultater for flere indikatorer; eksempelvis vurdering for læring, støtte fra lærerne, støtte hjemmefra, elevdemokrati og medvirkning.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Etter relativt gode resultater i nasjonale prøver på 5. trinn skoleåret 2020/21, har kommunen skoleåret 2021/22 nå en større andel elever på mestringsnivå 1, både i lesing og regning.

Kommunen har lav andel lærere i engelsk som oppfyller kompetansekravet på 1. -7. trinn.

Resultat fra elevundersøkelsen 2021/22 for 10. trinn, viser svakere resultater på nesten samtlige indikatorer.

Tre av fire lærere i engelsk på 1.-7. trinn oppfyller ikke kompetansekravet. Vi ser at kommunen, i de siste årene, ikke har hatt søkere til videreutdanning i engelsk. Vi ber om at kommunen vurderer denne problemstillingen ved neste søknadspross i Kompetanse for kvalitet.

Framtidsperspektivet



Kommunen har gode resultater i nasjonale prøver på 8. trinn. Elevundersøkelsen for siste skoleåret viser bedre skolemiljøresultater på 7. trinn, men samtidig ser vi at kommunen har svake resultater på 10. trinn.

75 % av lærerne som underviser i engelsk på 1.- 7. trinn, oppfyller ikke kompetansekrav.

Kommunen jobber godt innefor DECOM og kompetansenettverk Indre Namdal.

4.4.4 Sentrale tema

1	Kommunens arbeid med elevenes medvirkning, og elevstemmens plass i skolens arbeid
2	Kommunens resultater i nasjonale prøver på 5. trinn
3	Kommunens resultater i Elevundersøkelsen på 10. trinn

4.5 Integrering og bosetting

Middels

Statsforvalteren mangler tallgrunnlag på flere viktige indikatorer. Samtidig ligger tallene for to sentrale indikatorer under landssnitt/fylkessnitt. Her er det særlig andelen personer som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt som kan kreve oppmerksomhet fra kommunens side.

4.5.1 Fokusområder

Opplæring i grunnleggende ferdigheter og utdanningsrettet kvalifisering for innvandrere

Godt tilpassede tilbud innenfor norsk som andrespråk for barn og unge

Skape gode arenaer for hverdagsintegrering

4.5.2 Sentrale nøkkeltall

Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (andel) Kilde: Manuell	2017 54,5%	2018 53,7%	2019 63,8%	2020 65,2%	Hele landet med Oslo 61,6%	
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn) (andel) Kilde: IMDi	2017 38,6	2018 40,8	2019 46	2020 40	Hele landet med Oslo 27	
Innvandrerbefolkningen 30-66 år - Andel med grunnskole som høyeste utdanningsnivå (andel) Kilde: IMDi	2016 18,2	2017 40	2018 45,7	2019 40,6	2020 48,4	Hele landet med Oslo 26,2

4.5.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) utgjør 5,3 % (landssnitt 18,5 %; 2021-tall). 30,9 % av denne gruppen har arbeidsinnvandring som bakgrunn (landssnitt 26 %). Kommunen bosatte om lag 10 flyktninger årlig i perioden 2015 og 2017, ifølge tall fra IMDi. For 2022 er det vedtatt bosetting av 40 flyktninger i forbindelse med konflikten i Ukraina. Per 15.08.2022 er fem flyktninger bosatt, derav ett barn.

Styrker og muligheter



Som følge av publiseringsreglene mangler Statsforvalteren datagrunnlag på flere viktige indikatorer på innvandringsområdet, bl.a. andel barn med innvandrerforeldre som går i barnehage og skoleresultater (gjennomsnittlig grunnskolepoeng etter 10. trinn).

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Bosetting av flyktninger i 2022 kan innebære behov for oppbygging av ulike former for tjenestetilbud i kommunen. Andel personer med innvandrerbakgrunn i kommunen som har grunnskole som høyeste utdanning, er relativt høyt (48,4 %). Landssnittet er 26,2 %. Av alle personer med innvandrerbakgrunn bor 40 % i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Det er tydelig over landsnittet, som er på 27 %.

Framtidsperspektivet



Tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering kan være viktig for personer med innvandrerbakgrunn, bl.a. for å oppnå utdanning på videregående nivå. Denne typen tiltak kan forbygge utenforskap og langvarig avhengighet av offentlige ytelser på sikt.

4.5.4 Sentrale tema

1

Sikre tilgang på språkopplæring og andre kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet og/eller mangler videregående opplæring.

4.6 Kommunal landbruksforvaltning

God

Høylandet vurderes som god på områdene jordbruk og areal og lovforvaltning. På område skogbruk vurderes kommunen som svak.

Forvaltningskontrollen av skogsveger i 2021 avdekket mangler, men kommunen har gjenåpna saker og gjort nye vedtak i de sakene som hadde grovest feil. Vårt inntrykk er at det gjøres et mye bedre arbeid nå. Kontrollen avdekket også at det ikke var saksbehandlingsrutiner på skogområdet.

4.6.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet.

Lovforvaltning på landbruksområdet.

Forvaltning av statlige tilskuddsordninger innenfor jordbruk og skogbruk.

Arealforvaltning.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Jordbruksbedrifter (antall) Kilde: SSB	2017 70	2018 68	2019 67	2020 65	2021 60	Hele landet med Oslo 38 164
ROS Jord Kilde: Manuell					2021 1,27	Hele landet med Oslo 0
Planteindeks skog Kilde: Manuell	2018 6,1	2018 5,4	2019 7,3	2020 7	2021 7	Hele landet med Oslo 5,1
ROS Skog Kilde: Manuell					2021 9	Hele landet med Oslo 0
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2017 0	2018 0,5	2019 0	2020 3,4	2021 0	Hele landet med Oslo 4 801,4
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet

	0	0	5	0	0	med Oslo
						2 690,1

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Høylandet er en middels stor skogkommune som historisk har hatt høy aktivitet. I forhold til aktivitetsnivå er det forholdsvis lite ressurser på skogbruk.

Kommuneplanens samfunnsdel fra 2011 er under revidering. Kommuneplanens arealdel er fra 2016. Iflg kommunens planstrategi skal kommuneplanens arealdel fra 2016 revideres i nær framtid.

Kommunen har 24 foretak med melkekyr, 11 med ammekyr og 10 foretak med vinterfora sau. Det dyrkes grovfor på 77,6% av dyrkajorda. I kommunen er det også en del kornareal.

Styrker og muligheter



Nyere skogbruksplaner bør benyttes til systematisk oppfølging av langsiktige investeringer i skogkultur. Ungskogpleieaktiviteten kan økes.

Det er vår vurdering at det gjøres mye god tilskuddsforvaltning på jordbrukssida i Høylandet kommune. Aktiviteten på tiltak i beiteområder kunne vært større, kommunen kan bidra til at tilskuddsordningene blir bedre utnyttet.

Høylandet har hatt lite omdisponering av dyrka og dyrkbar jord sammenlignet med fylket for øvrig. Dette skyldes bl.a. klare retningslinjer for arealbruken i kommuneplanens samfunnsdel, som kommunen følger opp.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Lite ressurs på skog, gjør kommunen sårbar. Kommunen har eldre restanser knyttet til foryngelseskontroll og manglende dokumentasjon i ØKS på NMSK kontroll i 2021.

Strukturrasjonaliseringen i landbruket har ført til færre og større enheter. I perioden 2005-2018 ble antall foretak i kommunen redusert fra 105 til 68. En stor andel av foretakene med melkeproduksjon driver sin virksomhet i båsfjøs. Fra 2034 innføres krav om løsdrift for melkekyr.

Omfanget av miljøtilskudd er litt under gjennomsnitt i fylket utfra jordbruksareal. Kommunen har liten aktivitet på hydroteknikk, kun 17% av SMIL-midlene nyttes til det formålet.

Kommunen burde hatt mindre høstpløying i kornområdene.

Framtidsperspektivet



Forholdsvis nye skogbruksplaner gir mulighet for god aktivitet. Mulig å øke ungsogpleieaktiviteten.

For framtida gjelder det å opprettholde et aktivt landbruk og få utnyttet potensialet som er knyttet til både tradisjonell landbruksdrift og til utvikling av lønnsomme tilleggsnæringer.

4.6.4 Sentrale tema

1	Hva kan kommunen bidra med for å øke ungsogpleien i kommunen?
2	Hva gjør kommunen for å etablere gode saksbehandlingsrutiner på skogbruksområdet?
3	Hvordan kan kommunen ta tak i utfordringen med kommende krav om løsdrift i melkeproduksjonen?
4	Hva kan kommunen gjøre for å styrke landbruksnæringa?
5	Hvordan kan kommunen også i framtida ivarta landbruksarealene, herunder marginale jordbruksarealer som kan være utsatt for gjengroing?

4.7 Kommunal planlegging

Middels

På tross av svært lav aktivitet vurderes Høylandet å ha grei oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer.

4.7.1 Fokusområder

Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019

Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, boligsosiale hensyn, tilgjengelighet for alle, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

FNs bærekraftsmål

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2017 2 016	2018 2 016	2019 2 019	2020 2 016	2021 2 016	Hele landet med Oslo 2 014
Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2017 2 015	2018 2 015	2019 2 015	2020 2 020	2021 2 020	Hele landet med Oslo 2 020
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2017 2 015	2018 2 015	2019 2 015	2020 2 015	2021 2 015	Hele landet med Oslo 2 016
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2017 Nei	2018 Ja	2019 Nei	2020 Ja	2021 Ja	Hele landet med Oslo Nei
Dispensasjon fra plan Kilde: Manuell			2020 3	2021 0	2022 0	Hele landet med Oslo 0

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Kommuneplanens samfunns- og arealdel er fra henholdsvis 2011 og 2016. KOSTRA oppgir, med bakgrunn i kommunens rapportering, at samfunnsdelen er fra 2015.

Kommunen har et lite fagmiljø og det er svært lav aktivitet på plansiden, med få reguleringsplaner sendt på høring og svært få dispensasjoner fra overordnet plan.



Styrker og muligheter

Kommunen har i samarbeid med TFKL og SFTL fått utarbeidet et strategidokument som skal legges til grunn når arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel igangsettes.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Lite fagmiljø knyttet til plan innebære sårbarhet knyttet til kompetanse og sårbarhet.



Framtidsperspektivet

Revidering av samfunnsdelen vil gi et godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan. Fremtidig demografiutvikling vil i denne sammenhengen være viktig å hensynta når det gjelder utforming av overordna mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel.

4.7.4 Sentrale tema

1

For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming når kommuneplanens samfunnsdel nå skal revideres, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?

4.8 Kommunal økonomi

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

Med bakgrunn i at flere sentrale nøkkeltall vurderes som middels, at kommunen de siste 5 årene har hatt en vesentlig økning i sin netto lånegjeld og tilhørende renteesponering og at det i økonomiplanen for perioden 2022-25 legges opp til et gjennomsnittlig negativ driftsresultat på 0,4 % av kommunens brutto driftsinntekter, vurderes kommunens økonomiske stilling som middels.

4.8.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom

Økonomisk styring og kontroll

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2017 0,9%	2018 1,7%	2019 0,6%	2020 2,3%	2021 1,3%	Hele landet med Oslo 4,3%
Andel av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2017 50,6%	2018 53,4%	2019 84%	2020 101,8%	2021 94,3%	Hele landet med Oslo 87,3%
Variabler Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld						
Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2017 12,2%	2018 17,8%	2019 43,1%	2020 66,5%	2021 62,7%	Hele landet med Oslo 44,2%
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2017 13%	2018 12,7%	2019 12%	2020 12,7%	2021 12,4%	Hele landet med Oslo 13,4%
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2017 16,3%	2018 22,8%	2019 18,3%	2020 17,3%	2021 16,2%	Hele landet med Oslo 19,1%

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2021 ble avlagt med et netto driftsresultat på 1,02 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2021.



Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen med generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og differensiert sats for bolig- og fritidseiendommer på 4,0 promille.

I inntektssystemet for 2022 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 46 % høyere enn gjennomsnittskommunen, en nedgang fra 51 % i 2021.

På grunn av svak inntektsutvikling gjennom rammetilskuddet, kompenseres kommunen med omlag 2,7 mill. kr gjennom inntektsgarantiordningen (INGAR).

Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK.

Styrker og muligheter



Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, har vært stabilt god.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, er noe svekket de siste årene, men vurderes fortsatt som tilfredsstillende.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som middels (1,4 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt siste 3 år).

Kommunen har de siste 5 årene hatt en vesentlig økning i sin netto lånegjeld og tilhørende renteesponering, selv med en nedgang i disse indikatorene fra 2020 til 2021. Ved utgangen av 2021 vurderes kommunen som middels følsom for renteendringer.

Kommunen har et lite fagmiljø på økonomiområdet og er derfor sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse på området.

Framtidsperspektivet



I økonomiplanen for perioden 2022-25 legges det opp til et gjennomsnittlig negativ driftsresultat på 0,4 % av kommunens brutto driftsinntekter. Det anbefales at kommunenes netto driftsresultat utgjør minimum 1,75 % av driftsinntektene brutto over tid i makro.

Kommunens rammetilskudd påvirkes negativt av befolkningsnedgangen i kommunen, noe som også vil fortsette i årene som kommer om nedgangen vedvarer slik prognosene tilsier. Det kan bli utfordrende å tilpasse kommunens organisasjon og tjenestetilbud til den reduserte inntektssiden som følge av endring i både befolkning og demografi, herunder kapasitet og kompetanse.

4.8.4 Sentrale tema

1	Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?
---	--

4.9 Kommunehelsetjenesten

Middels

Kommunehelsetjenesten er i kommuner med få innbyggere sårbar basert på at det finnes 1, eller få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Legetjeneste, rus og psykisk helsetjeneste, psykolog, fysio og ergoterapi og helsestasjons og skolehelsetjeneste er eksempler på slike tjenester. Ved fravær over tid, eller behov for nyrekruttering i disse funksjonene vil kommunens tilbud til innbyggerne være sårbare.

4.9.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning
Kommunen skal prioritere helsestasjon og skolehelsetjeneste
Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer
Kommunene skal ha koordinerende enhet

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Ledige listeplasser hos fastlege Kilde: Manuell	29.06.22 Kommunen har 2 fastleger og 1 LIS1 lege. 0 av 600 ledige plasser hos den ene - 51 på venteliste 0 av 859 ledige plasser hos den andre, 0 på venteliste					
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall) Kilde: SSB	2017 19,7	2018 21,5	2019 16,2	2020 16,5	Hele landet med Oslo 8,5	
Antibiotikaresepter Kilde: KHS	2016 397	2017 319	2018 406	2019 411	2020 358	Hele landet med Oslo 263

4.9.3 Samlet vurdering av området



Relevant informasjon

Kommunen har 1 LIS1 lege og 2 fastleger – ingen ledige listeplasser og venteliste hos begge legene. Legevakt i samarbeid med Namsos kommune og LiNA samarbeidet på natt. Kommunen har forløpskoordinator for psykisk helse og rus.



Styrker og muligheter

Høylandet har i 2022 mottatt tilskudd til forprosjekt - "Evaluerings og utvikling av tjenestetilbudet innen rus- og psykisk helsearbeid". Formålet er å bedre intern samhandling og gi bedre tilbud til eldre og utviklingshemmede med rus- og psykiske utfordringer.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Arbeidet med ivaretagelse av pårørende og brukerinvolvering i tjenestene er ikke systematisert.

Planverk på områdene er utdatert, og skal inkluderes i samlet helse og omsorgsplan.

Kommunen ligger høyt på foreskriving av antibiotika.



Framtidsperspektivet

Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse, noe som krever at man må sette søkelyset på innovative løsninger og interkommunale samarbeid.

4.9.4 Sentrale tema

1

Fastlegesituasjonen

2

Brukerinvolvering i tjenesteutviklingen

4.10 Miljø og klima

Middels

Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes blant annet avløps- og avfallshåndtering, mangelfull oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen og plan og areal.

4.10.1 Fokusområder

Kommunene har oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål
Klimatilpasning og utslippskutt
Kartlegging av naturmangfold i forb. med arealplanlegging i kommunen
Avfallshåndtering inkl. forsøpling, avløp og forurensset grunn
Kommunedelplan naturmangfold
Naturrestaurering

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent) Kilde: SSB Tallgrunnlag mangler						Hele landet med Oslo 0
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent) Kilde: SSB	2017 47,9%	2018 49,5%	2019 44,9%	2020 43,8%	2021 40,5%	Hele landet med Oslo 43,2%

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, kommunen bør derfor se etter områder som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand. Kommunen bør se etter grøfta myr og lukka bekker som kan åpnes og restaureres. Dette kan være både et klimatilpasningstiltak og viktig for biologisk mangfold.

Styrker og muligheter



Høylandet kommune har søkt og fått innvilget klimasatsumidler. Kommunen deltar i både Nettverk klimatilpasning og Nettverk lavutslipp i Trøndelag. Avløp: Positivt at kommunen nå har planer om utarbeidelse av ny hovedplan vann og avløp inneværende år. Vannforvaltning: Vannforekomstene i kommunen er i hovedsak i god økologisk tilstand, kun 4 ferskvannsføremster oppnår ikke god økologisk tilstand, der 2 av disse har påvirkning der kommunen ikke har virkemidler. Kun Børstadbekken er vurdert til å ha stor påvirkning fra avløp og landbruk. Avfall: Kommunen har system for utsortering av matavfall. Kommunen har sett nytten av kommunedelplan naturmangfold. Høylandet kommune stiller opp og deltar aktivt i kompetansehevingsopplegg for kommuner med lokal forvaltning av verneområder.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Kommunen har ikke administrator, og har ingen registrerte lokaliteter med kommunen som myndighet i Grunnforurensningsdatabasen. Kommunen bør ha fokus på å registrere alle kjente lokaliteter i databasen. Kommunen er under kravet for materialgjenvinning, og negativ trend. Avløp: kommunen har store utfordringer, og stort etterslep på arbeidet med avløp.



Framtidsperspektivet

Kommunen bør ha større innsats på arbeidet med avløp fremover (jf. Ny hovedplan under utarbeidelse).

4.10.4 Sentrale tema

1	Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og økt karbonopptak i skog, jord og hav.
2	Avløp – oppfølging av kommunens plikter som forurensningsmyndighet for avløpsrensaneanlegg omfattet av kapittel 12 og 13.
3	Overvåking av vannforekomster i kommunen med fokus på kommunale ansvarsoppgaver. Viktig også at overvåkingen skal lede mot tiltak der det er nødvendig.

4.11 Omsorgstjenestene

Svak

Kommunen har mange unge tjenestemottakere og sterk økning i andel eldre, som igjen vil medføre en kraftig økning i personer med demens. Demografi og tilgang til kompetanse innenfor området gjør det utfordrende å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov

Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene

Kommunen skal ha nødvendig kompetanse

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Andel innbyggere over 80 år (prosent) Kilde: Datavarehus	2017 6,55%	2018 7,26%	2019 7,15%	2020 7,24%	2021 6,62%	Hele landet med Oslo 4,43%
Forsørgerbyrde - antall personer 65 år og over som andel av antall personer 20-64 år (prosent) Kilde: Datavarehus	2018 51,05%	2019 53,39%	2020 54,15%	2021 55,23%	2022 55,34%	Hele landet med Oslo 30,91%
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent) Kilde: SSB	2017 34,5%	2018 39,4%	2019 45,7%	2020 50%	2021 56,1%	Hele landet med Oslo 48,7%
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer) Kilde: SSB	2017 0,36 timer	2018 0,34 timer	2019 0,38 timer	2020 0,23 timer	2021 0,31 timer	Hele landet med Oslo 0,61 timer

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Prosjektet «Omstilling og innovasjon – helse og omsorg 2019» som nylig er avsluttet la grunnlaget for å utarbeide en samlet plan for helse og omsorgstjenesten. Kommunen har som målsetting å inkludere en rekke fag- og tjenesteplaner i denne planen, noe som støttes av statsforvalteren. Arbeidet med planen er i gang, og skal legge grunnlaget for faglig omstilling og nye arbeidsmetoder innenfor helse og omsorg. Kommunen er i tillegg i gang med modernisering og renovering av bygningsmassen innenfor helse og omsorg.



Styrker og muligheter

Høylandet har vært vertskommune og hatt prosjektledelse for felles satsningen VINA-velferdsteknologi i Namdalen. Kommunen har tatt i bruk ulike typer velferdsteknologi og arbeider systematisk innenfor området.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Demografiutviklingen med befolkningsnedgang og økt aldring vil gi store utfordringer for fremtidig bærekraftig tjenesteproduksjon. I 2021 mottok 15,1% av innbyggerne helse og omsorgstjenester. Andelen med demens i Høylandet var i 2020 beregnet til 2,68%, mens det er beregnet til å øke til 5,65% i 2050.



Framtidsperspektivet

Spredt bosetting og lange reiseavstander for hjemmetjenestene gjør at kommunen bør satse på aldersvennlig sentrumsutvikling, med varierte botilbud og generasjonsovergripende aktivitetstilbud for å legge til rette for at eldre ønsker det kan flytte inn til sentrum i kommunen.

4.11.4 Sentrale tema

- | | |
|---|---|
| 1 | Helhetlig plan for bærekraftig utvikling av omsorgstjenestene |
| 2 | Strategisk kompetanseplanlegging for å rekruttere, beholde og utvikle kompetanse. |

4.12 Reindrift

God

Store deler av Høylandet kommune er beiteområde for rein. Det er hovedsakelig Vestre Namdal reinbeitedistrikt som driver reindrift her. Voengelh Njaarke sijte har rettigheter i området lengst nord/vest i kommunen (men hovedsakelig driver dette distriktet i Nordland). En relativt stor andel av reinbeite i kommunen er særverdiområder (nesten 40%). Med særverdiområder menes blant annet luftingsområder, kalvingsland og flyttleier; områder som har stor betydning for reinen og næringsutøvelsen. De tradisjonelle vinterbeiteområdene for Vestre Namdal ligger vest for Høylandet, mens barmarksbeitene ligger øst for FV17 til Kongsmoen. Det er derfor vesentlig for reindriften at viktige flyttleier ved Flått, Almåsgrønningen og Meidalen ivaretas.

Høylandet kommune har en del dispensasjonssaker knyttet til motorferdsel, men siden reindriften ikke har senvinterbeite (som ofte er begrensende faktor) i kommunen, vil motorferdselen vinterstid ha begrenset forstyrrende effekt på reindriften.

Å ivareta beiteområdene i Høylandet er viktig, på grunn av flere kraftutbygginger i ytre deler av Vestre Namdal reinbeitedistrikt.

4.12.1 Fokusområder

Reindriften skal sikres medvirkning i prosesser som angår dem (konsultasjonskrav)
Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk
Reindriften skal sikres medvirkning i prosesser som angår dem (konsultasjonskrav)

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Antall fritidsbygninger Kilde: SSB	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	230	235	238	240	241	445 513
Snøscooterløyper som er fastsatt i medhold av motorferdselloven § 4a totalt i kommunen (km) Kilde: SSB	2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	0	0	0	0	3	7 811,4
Vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i alt (antall) Kilde: SSB	2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	82	39	74	89	97	25 627
Variabler Søknadstype: Gyldige Dispensasjoner Per 31.12 I Alt						
Antall fritidsbygninger per km² Kilde: SSB	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	0,33	0,33	0,34	0,34	0,34	1,47

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Omtrent hele kommunen er reinbeiteområde, og to reinbeitedistrikt driver næring i kommunen (Vestre Namdal reinbeitedistrikt og Voengelh Njaarke sijte). Reinbeiteområdene i kommunen er viktig, siden mye av vinterbeite i ytre, tilgrensede kommuner er utilgjengelig grunnet kraftutbygging og andre inngrep.

Styrker og muligheter



Tidlig involvering av reindriften i arealprosesser som angår deres beiteområder er vesentlig. En bedring på dette punktet vil gi bedre samhandling og mer forutsigbarhet i planprosesser fremover. Dialog over kommunegrenser angående reindriftsnæringas bruk av områder er ønskelig.

Rekreasjonsløype i kommunen kobler seg på nabokommunens løype. Reindrifta hørt i denne prosessen.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter



Utbygginger i tilgrensende områder påvirker også beitebruk og -mønster i Høylandet kommune. Noen utfordringer med samarbeidet internt i distriktet, kan vanskeliggjøre kommunens dialog med reindriftsnæringa.

Framtidsperspektivet



Dialog og involvering av reindrift i saker som angår deres næringsutøvelse er vesentlig jf. konsultasjonsplikten. Helhetstenkning omkring arealutnyttelse over kommunegrenser er ønskelig med tanke på reindriftsutøvelsen.

4.12.4 Sentrale tema

1 Hvordan ivaretar kommunen konsultasjonsplikten i saker som berører samiske interesser?

2 Å ivareta reinbeiteområder i kommunen er viktig, da mye reinbeite i tilgrensede områder er nedbygd

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

Middels

Høylandet kommune er en forholdsvis liten kommune som god oversikt over risikoer og sårbarheter i kommunen.

Det er behov for en gjennomgang innenfor samfunnssikkerhet og beredskap med fastsetting av mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, plan for oppfølging av arbeidet, revisjon av utdatert risiko- og sårbarhetsanalyse, samt øvelse av kommunens beredskapsorganisasjon.

4.13.1 Fokusområder

At kommunen har gjennomført helhetlig ROS i løpet av siste kommunestyreperiode

At helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er forankret i kommunestyret

At overordnet beredskapsplan er revidert siste år

At overordnet beredskapsplan er forankret i kommunestyret

At kommunen har utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap

At kommunen har utarbeidet en plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet

At kommunen har øvd egen beredskapsorganisasjon i løpet av de siste 2 år

At kommunen har etablert kommunalt beredskapsråd

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Har kommunen gjennomført helhetlig ROS? Når ble den siste gjennomført?

Kilde: DSB

Ukjent år

1

Hele landet med Oslo

0

Ihht. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret skal helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. Helhetlig ROS i Høylandet kommunen ble sist revidert i 2015

Har kommunen utarbeidet en overordnet beredskapsplan?

Kilde: DSB

Ukjent år

Hele landet med Oslo

1

0

Kommunen reviderte sin beredskapsplan sist i 2021 og tilfredsstiller dermed lovkravet, men kommunen mener selv at det er behov for en revisjon av denne.

Når ble gjeldende overordnet beredskapsplan sist revidert?

Kilde: DSB

Hele landet
med Oslo

0

Variabler

Gjennomførtår: 2021

Samletstatus: Gjennomført

Oppdatert tallgrunnlag mangler.

Er overordnet beredskapsplan forankret i kommunestyret?

Kilde: DSB

Hele landet
med Oslo

0

Variabler

Gjennomførtår: 2021

Samletstatus: Gjennomført

Oppdatert tallgrunnlag mangler.

Har kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt? Hvilket år ble det sist øvd?

Kilde: DSB

Ukjent år

1

Hele landet
med Oslo

0

Høylandet kommune øvde sin beredskapsorganisasjon sist i 2018. Ifht. lov om kommunal beredskapsplikt skal kommunen øve sin beredskapsorganisasjon minimum hvert annet år.

Har kommunen etablert beredskapsråd?

Kilde: DSB

Hele landet
med Oslo

0

Variabler

Samletstatus: Gjennomført

Gjennomførtår: 2021

Oppdatert tallgrunnlag mangler.

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



Høylandet kommune er en forholdsvis liten kommune som god oversikt over risikoer og sårbarheter i kommunen. Kommunen er sårbar på ressurser innenfor flere fagfelt. Innenfor samfunnssikkerhet og beredskap er det kommunedirektøren som er kommunens beredskapskontakt. Kommunen har svakheter i sitt planverk innenfor samfunnssikkerhet og beredskap.

Kommunen har etablert beredskapsråd.



Styrker og muligheter

Høylandet kommune har god oversikt over risiko- og sårbarheter i kommunen. Kommunen har også god kjennskap til sine innbyggere og hvilke ressurser som finnes og kan benyttes ved uønskede hendelser.



Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Ihht. sivilbeskyttelsesloven skal kommunens ros-analyse oppdateres i takt med revisjon av kommuneplaner (hvert 4. år) og kommunen skal øve sin beredskapsorganisasjon minimum hvert annet år.

Høylandet kommune har ikke fastsatt mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har heller ikke øvd sin beredskapsorganisasjon siden 2018.

Kommunen har en gammel og til dels utdatert risiko- og sårbarhetsanalyse. Kommunen hadde planer om å revidere/utarbeide en ny helhetlig ros-analyse, men dette arbeidet er blitt utsatt pga. pandemien.



Framtidsperspektivet

Kommunen har ikke gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ihht. krav i sivilbeskyttelsesloven § 14. Kommunen må sikre at ny analyse legges til grunn i utarbeidelse av langsiktige mål, strategier og prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet. Videre må kommunen vurdere om analysen avdekker forhold som bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven. Selv om Høylandet gjennom koronapandemien har fått øvd sin beredskapsorganisasjon på langvarige hendelser, må kommune øve sin beredskapsorganisasjon ihht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt §7 (hvert annet år).

Når Høylandet har gjennomført dette ligger forholdene til rette for at Høylandet blir justert fra en gul til grønn kommune på dette fagområdet.

4.13.4 Sentrale tema

1	Kommunens mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap
2	Kommunens plan for revisjon av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse
3	Organisering av beredskapsarbeidet i Høylandet

4.14 Sosialtjenesten

Middels

Vi vurderer at tilgjengeligheten til NAV-kontoret er god. Samtidig er det viktig at det foretas jevnlige vurderinger av tilgjengeligheten til tjenestene opp mot behov hos innbyggerne. Samtlige kommuner i vertskommunesamarbeidet bør derfor gjøre egne risiko- og sårbarhetsvurderinger knyttet til dette.

NAV Midtre Namdal, med Namsos som vertskommune, arbeider godt med tjenesten økonomisk stønad.

Det er behov for å videreutvikle arbeidet med økonomisk rådgivning, samt sikre at tjenesten er forsvarlig og tilgjengelig, og tilbys de som har behov for det.

Kontoret bør arbeide med å aktivt ta i bruk tjenesten individuell plan (IP) som verktøy, samt i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

4.14.1 Fokusområder

Jobbe med å tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

Videreutvikle arbeidet med økonomisk rådgivning, samt sikre at tjenesten er forsvarlig og tilgjengelig, og tilbys de som har behov for det.

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Sosialhjelpstilfeller (antall) Kilde: SSB	2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	12	13	15	22	18	124 897

Antall sosialhjelpstilfeller 18-24 år (antall) Kilde: SSB	2017	2019	2021	Hele landet med Oslo
	0	0	4	22 121

Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2017	2018	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	14	8	19	19	11	63 475

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon



NAV Høylandet er en del av NAV Midtre Namdal, og Namsos er vertskommune. På Høylandet er publikumsmottaket åpent mandag og onsdag kl. 12.00-14.00. Kontoret er åpent for timeavtaler alle dager kl. 09.00-14.30. Kontoret har vakttelefon for sosiale tjenester hver dag kl. 09.00-14.30.

Vi er ikke kjent med om kommunen har foretatt en risikovurdering av tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene og åpningstidene.

NAV Midtre Namdal er i 2022 innvilget en prosjektstilling for å utvikle de sosiale tjenestene, der målgruppen er langtidsmottakere av sosialhjelp.

Styrker og muligheter

NAV-kontoret benytter digital søknad om økonomisk sosialhjelp. Innbyggere som ikke kan eller ønsker å benytte seg av digitale løsninger kan fortsatt levere papirsøknad.



På Høylandet sin hjemmeside opplyses det om NAV-kontorets åpningstider, samt alle de sosiale tjenestene med unntak av individuell plan. På hjemmesiden er det oppgitt et direktnummer til NAV-kontoret som gjelder sosialhjelp og akutt økonomisk bistand. Dette styrker tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene.

I perioden 2019-2022 har Statsforvalteren behandlet 15 klagesaker som gjelder økonomisk stønad fra NAV Midtre Namdal. 11 av sakene ble stadfestet, noe som tilsvarer en stadfestelsesprosent på 73,3%. Dette er høyere enn Trøndelag som ligger på 71%. Høy stadfestelsesprosent kan indikere at kontorer har god kompetanse på tjenesten økonomisk stønad. NAV Midtre Namdal har et eget team som jobber med ungdom.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten opplysning, råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning, er en av kjerneoppgavene i NAV-kontoret. Tjenesten skal bidra til å løse og forebygge sosiale problemer.



Vi har de siste årene hatt fire hendelsesbaserte tilsyn som gjelder tjenesten økonomisk rådgivning, der det er funnet lovbrudd i alle. Per dags dato er ett av tilsynene åpent. Kontoret må jobbe med å videreutvikle arbeidet med økonomisk rådgivning, samt sikre at tjenesten er forsvarlig og tilgjengelig, og tilbys de som har behov for det. Statsforvalteren vil gjennomføre en systemrevisjon med tjenesten økonomisk rådgivning i høst. Kommunen får eget varselbrev om dette.

NAV Midtre Namdal har potensiale for i større grad å tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere. Per 31.12.2021 har NAV Midtre Namdal 10 brukere i program, mens det fra AID er forventet et antall på 25.

Brukermedvirkning er sentralt i tjenestene, og «hjelp til selvhjelp» krever en god allianse mellom hjelpeapparat og innbygger. Kommunen bør være nysgjerrig på å utvikle arbeidet med individuell plan (IP) som verktøy. Dette ved å tilby tjenesten for brukere som fyller vilkårene. En slik plan er et viktig bidrag til å sikre samordning av tjenester og til å understøtte at bruker er aktiv i egen sak.

Framtidsperspektivet



Kommunen bør videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen.

For å sikre samordnede og helhetlige tjenester, er det viktig å ha gode rutiner for samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus, og som kommunen bør arbeide med å utvikle videre. Kommunen sin hjemmeside bør oppdateres, slik at den gir informasjon om alle de sosiale tjenestene innbyggerne kan søke om.

4.14.4 Sentrale tema

1

Jobbe med å tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

2

Videreutvikle arbeidet med økonomisk rådgivning, samt sikre at tjenesten er forsvarlig og tilgjengelig, og tilbys de som har behov for det.